

Resultaten NMU onderzoek naar Stand van zaken circulaire bewonersinitiatieven

23 september 2025

VAN CIJFERS NAAR BEWEGING

De circulaire samenleving groeit van onderop. Uit onderzoek van de Natuur en Milieufederatie Utrecht onder 87 bewonersinitiatieven blijkt dat Utrecht bruist van de ideeën, en dat mensen niet wachten op beleid, maar zelf aan de slag gaan. Driekwart van de deelnemers is actief in een circulair initiatief, vooral rond repareren, hergebruiken en delen. Hun grootste drijfveer? Niet alleen duurzaamheid, maar ook verbinding: samen iets doen dat zin geeft, buurtgenoten samenbrengt en verspilling tegengaat.

De ambities zijn helder: meer vrijwilligers, meer samenwerking en meer zichtbaarheid. Bewoners willen hun kennis delen, nieuwe doelgroepen betrekken en meer impact maken, maar lopen aan tegen een tekort aan tijd, ruimte en structurele middelen.

Achter deze cijfers schuilt een krachtige boodschap: Utrecht barst van circulaire energie, het is tijd om die energie te verbinden, zichtbaar te maken en te versterken. De NMU nodigt gemeenten, bewoners en organisaties uit om mee te bouwen aan een provinciaal netwerk van circulaire initiatieven. Want elk groot systeem begint met mensen die lokaal het verschil maken. Wil je ook mee doen, neem contact op met de NMU!

1. “Doe je mee aan een circulair bewonersinitiatief?”

- De meerderheid (75%) geeft aan mee te doen aan een circulair bewonersinitiatief. De meeste initiatieven zetten zich in voor spullen langer gebruiken, zoals repareren en hergebruik (82%). O.a. Repair Cafés worden benoemd. 46% focust zich op minder kopen (zoals tweedehands kopen of spullen delen) en een kleiner deel voor slimmer kiezen (zoals lokale en duurzame producten) en goed weggooien (zoals afval scheiden en inzamelen) (beide 18%).
 - 26% is (ook) bij een ander soort initiatief betrokken.
 - 11% doet momenteel nog niet mee aan een initiatief, maar zou dat wel willen. Op de vraag: “met wat voor initiatief zou je mee willen doen?”, noemen 5 bewoners initiatieven om spullen langer te gebruiken, en 4 bewoners bij zowel minder kopen als slimmer kiezen en goed weggooien.
- ➔ Deze cijfers laten zien dat er veel enthousiasme is voor de circulaire samenleving onder bewonersinitiatieven. Veel bewoners die de enquête hebben ingevuld, zijn of willen sterk betrokken zijn bij circulaire initiatieven. Vooral

initiatieven die zich inzetten om spullen langer te gebruiken worden het meeste genoemd. Een belangrijke opmerking is dat bewoners die niet betrokken (willen) zijn bij initiatieven deze enquête niet hebben ingevuld, waardoor we geen beeld hebben van hun ervaringen.

2. “Welke ambities heeft jouw initiatief voor de toekomst?”

- De meerderheid van de bewoners geeft aan meer leden/vrijwilligers te willen aantrekken (51%), nieuwe doelgroepen te willen aantrekken (41%) of meer verbinding te willen met andere initiatieven (39%). Nieuwe doelgroepen die worden genoemd zijn bijvoorbeeld kinderen, jongeren, leden van de kerk, nieuwe Nederlanders, armere mensen of minder bewuste bewoners.
 - 16%-24% van de bewoners wil meer evenementen organiseren, meer bestedingsruimte, uitbreiden naar andere circulaire initiatieven of kennis over bepaalde onderwerpen. Bij anders (12%), worden o.a. een nieuwe locatie, initiatief uitbreiden op meer plekken, of een op maat gemaakt administratiesysteem genoemd.
- ➔ Deze cijfers laten zien dat veel initiatieven ambities hebben die liggen op het vlak van verbinding met anderen, wat bedraagt aan sociale cohesie. De overige ambities hebben vooral met ruimte, uitbreiding of financiering te maken.

3. “Wat heeft jouw initiatief nodig om je doelen te bereiken?”

- De meeste bewoners hebben behoefte aan **geld** (42%; bijv. voor huur, materialen of coördinatie), **deelname aan campagnes** (35%), of **hulp van de gemeente** (35%; o.a. voor social media/marketing, bekendheid/zichtbaarheid initiatief, (financiële) middelen, help bij vinden nieuwe locatie worden specifiek benoemd). 33% wil graag samenwerking en kennisuitwisseling met andere bewonersinitiatieven.
 - Opvallend is dat de meeste bewoners (56%) een antwoord geven bij “anders”, zoals meer vrijwilligers, plekken om samen te werken, betere coördinatie tussen Repair Cafés, en samenwerking met andere organisaties (“*Samen ben je sterker*”).
- ➔ Ook uit deze antwoorden blijkt dat er behoefte is aan verbinding en samenwerking (het sociale aspect) maar ook aan aspecten op het gebied van financiering, uitbreiding en ruimte.

4. “Met welke campagnes zou jouw initiatief mee willen doen?”

- De meeste bewoners willen meedoen aan Week van de Circulaire Economie (62%), Heel Utrecht Repareert (53%), Heel Nederland Deelt (40%), Green Friday (34%) en Week zonder Afval (30%).
- ➔ Kritische noot die 3 bewoners geven is dat ze niet weten waar ze de tijd vandaan moeten halen (bijv. Naast werk en gezin).

5. "Zou je jouw ervaring willen delen met anderen?"

- Antwoorden laten zien dat de meeste bewoners behoefte hebben om informatie/kennis te delen met anderen. De meeste bewoners (59%) zijn bereid te vertellen over hun initiatief tijdens een bijeenkomst. Ook 1-op-1 advies geven aan ander initiatief (45%) en (schriftelijk) delen van plan van aanpak/relevante documenten met andere initiatieven (30%) worden veel genoemd.